

VESIHUOLTOLIIKELAITOS

Veden myynti m³
2 000 000

Liittymäärä (kulutuspaikat)
8 970

Johtoverkosto yhteensä
954 km

Vesihuoltoliikelaitoksen Talousarvioesitys 2023 ja Talousarviosuunnitelma vuosille 2023–2027

Vastuuhenkilö: Liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme palveluyksikköä, vesilaitoksen, viemärlaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään palveluyksikkökohtaisiin käyttötalousosiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki palveluyksiköt. Palveluyksikkötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymältä (myöhemmin KUVESI). Jätevedet liikelaitos viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (myöhemmin KUVES) verkostoon. Tuusulan kunta on osaomistajana molemmissa kuntayhtymissä. Erillisviemäroidyllä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Painopisteet toiminnassa

Laskutettavan vesimäärän arvioidaan pysyvän lähes samana kuin viime vuosina johtuen mm. tämän hetkisestä taloustilanteesta ja sen aiheuttamista uhkakuvista liittyen mm. energian ja veden säätokampanjointiin. Vaikka nyt rakennetaan paljon uudet vedenkäyttäjät tulevat muutaman vuoden viiveellä.

Laskutettava jätevesimäärä on pysynyt lähes samana jo vuosia johtuen mm. samoista syistä kuin talousveden puolella. Syntyvään jätevesimäärään vaihteluun vaikuttaa kuitenkin eniten vuosittainen sademäärä (lisääntyvä vuoto-vesimäärä viemäreihin).

Vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan pysyvän lähes saman suuruisina vielä muutaman vuoden. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien alueiden (mm. Rykmentinpuiston ja Lahelanpelto II) asuttamisen myötä.

Veden ja jäteveden käyttömaksuja korotetaan noin 3 % 1.4.2023 lähtien. Korotuksien vaikutus on noin 130 000 €/v. Veden ja jäteveden perusmaksuja korotetaan noin 10 %. Korotuksien vaikutus on noin 30 000 €/v. Syynä esitettyihin korotuksiin on jäteveden puhdistuksen hinnan korotus, sekä vesimittarityyppien muuttuminen ja rakennus- ja kunnossapitokustannusten nousu. Mikäli huleveden järjestämisen vastuurajat muuttuvat niin tämä tulee mahdollisesti vaikuttamaan huleveden ja jäteveden maksuihin. Liittymismaksujen hintojen korotustarve selvitetään vuoden 2023 alussa.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos panostaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessien kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan mm. koulutuksella. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto. Tämä kehitystyö odottaa rahoituksen järjestymistä tienperusparantamiseen.

Toimintaympäristön- ja toiminnan muutokset

Vesihuolto on Suomessa yleensä ottaen vakaata toimintaa, niin myös Tuusulassa. Toimintaympäristössä ei ole aikaisemmin juurikaan tapahtunut muutoksia. Maailman poliittinen tilanne tuo epävakauden ilmapiiriä mm. sähkön saatavuuteen, materiaalien saatavuuteen ja hintoihin. Näihin varaudutaan yhdessä kunnan kanssa mm. päivittämällä ja lisäämällä aggregaatteja ja ennakoimalla materiaalitilauksia.

Vakautta ja toimintavarmuutta pidetään yllä mm. jatkuvalla kouluttautumisella, yhteisillä harjoituksilla naapurilaitosten kanssa. Isoimman muutoksen tuo toimintojen digitalisoituminen mm. mobiiliset työmääräimet, etäluettavat vesimittarit.

Strategian toteuttaminen

Liikelaitoksen vuoden 2023 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnanvuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

- Vesihuoltolaitoksen yleisurakka-asiakirjapohjien laatiminen ja käyttöönotto yhdessä kunnallistekniikan kanssa.
  - Mittari: asiakirjat laadittu ja käyttöönotettu
- Työmaaturvallisuuden kehittäminen kirjalliseksi ohjeistukseksi ja jalkauttaminen työmaahenkilöstölle (tämä projekti on jatkoa vuoden 2022 tavoitteesta) sekä turvallisuuskoordinaattorin työn selkeyttäminen.
  - Mittari: kirjallinen ohjeistus laadittu ja jalkautettu/harjoiteltu. Turvallisuuskoordinaattorin tehtävät määritelty.

Riskiarvio

Vesihuoltotoiminta on sääriippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 % eli 130 000 €. Lisäksi tukkeutumisesta ja putkirikot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle. Kustannukset ovat vuosittain 100 000-200 000 €.

Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohdon yksittäisten työtehtävät ja osaaminen ovat vain yhden työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. sähköisillä MISO-työpäiväkirjalla ja Bildie-työmaapöytäkirjoilla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset. Liikelaitoksella on 110 KVA:n siirrettävä varavoimakone jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle. Hankinta tehtiin aikoinaan yhteistyössä naapurilaitosten kanssa. Talven 2023 aikana hankitaan yhdessä kunnan kanssa lisää varavoimakoneita erillisen suunnitelman mukaisesti.

Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon valmistui räätälöity riskienarviointisovellus, joka otettiin käyttöön Tuusulassa vuoden 2017 aikana. Sovelluksessa ylläpidetään toimenpideohjelmaa, joka tarkastetaan vuosittain valvontaviranomaisen tarkastuksessa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia. Laskennallisen eläkeiän 63 vuotta on jo saavuttanut 1 työntekijä vuoden 2022 loppuun mennessä.

Palkkaamme vuonna 2023 uuden vesihuoltoasentajan hoitamaan jätevesipumppaamoita yhdessä pumppaamoasentajan kanssa. Pumppaamoiden, joita on yli 70 kpl, hoitaminen vaatii kahden hengen työryhmää jo pelkästään työturvallisuuden takia.

Investointisuunnitelma 2023-2027

Vesihuollon uusinvestoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa kunnallistekniikan rakentamishankkeen mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2023 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan rakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu omalta osaltaan jatkamaan poikkeuksellisen isojen kohteiden (Rykmentinpuisto ja Sula I, II ja III) rakennuttamista.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa 5-vuotissaneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoinut vuosittain noin 1,5 milj. euroa (lähivuosina tarve nousee 2 milj. euroon).

Haja-asutusalueen vesihuoltoa liikelaitos rakennuttaa juuri päivitetyn vesihuollon kehittämissuunnitelman (2022) mukaisesti.

Talous ja tuottavuus

VESIHUOLTOLIIKELAITOS	TP 2021	TA 2022	Ennuste OVK2/2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Investointi menojen erittely alueittain	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)
U, ETELÄ-TUUSULA	-945	-2 922	-2 922	-4 700	-4 450	-6 150	-5 800	-4 250
U, JOKELA	-2	-515	-515	-500	-550	-750	-300	-150
U KELLOKOSKI	-723	-335	-335	-200	-400	-100	-50	-50
U,K, MUUT KOHTEET	-1 084	-1 650	-1 650	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
U, Tietokoneohjelmistot	-70	-80	-80					
MENOT	-2 824	-5 502	-5 502	-7 900	-7 900	-9 500	-8 650	-6 950

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= korvausinvestointi vai U= uusi investointi.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	Ennuste OVK2/2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Selite								
Laskutettu vesi m3	1 846 006	2 009 087	2 009 087	2 000 000	2 010 000	2 020 050	2 030 150	2 040 301
€/m3	1,49							
Käyttömaksu	1,36	1,36	1,36	1,4	1,4	1,47	1,47	1,47
Vesijohtoverkoston pituus km	380	390	390	394	398	402	406	410
Mittaamaton vesi %	14%	14%	14%	13%	13%	13%	13%	13%
Laskutettu jätevesi m3	1 880 651	1 964 450	1 964 450	1 950 000	1 959 750	1 969 549	1 979 396	1 989 293
€/m3	1,79							
Käyttömaksu	1,80	1,80	1,80	1,85	1,85	1,89	1,89	1,89
Jätevesiverkoston pituus km	378	399	399	403	407	411	415	419
Sadevesiverkoston pituus	165	165	165	167	167	169	169	170
vuotovesi %	41%	38%	38%	35%	35%	35%	35%	35%
Saneeraus								
Vesijohto m	4185	500	500	500	500	500	500	500
Jätevesiviemäri m	1 085	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	0/11	3 /50	3 /50	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7574	7498	7498	7 733	7 843	8 216	8 321	8 446
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4242	-4 711	-4 711	-5 079	-5 136	-5 216	-5 267	-5 318
Valmistus omaan käyttöön	87	54	54	54	54	70	70	70
TOIMINTAKATE, S*	3 084	2 841	2 841	2 708	2 761	3 070	3 124	3 198
Henkilöstömäärä	17	17	17	18	19	19	19	19
Määrärahan muutos %	1,43%	9,10%	9,10%	7,81%	1,12%	1,56%	0,98%	0,97%
Määrärahan muutos euroina	-60	-393	-393	-368	-57	-80	-51	-51
S* Sitova tavoite								

Käyttösuunnitelmat tulosalue 2023

Valitut tositesarjat: 10000

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Tilin nimi				
TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA				
TOIMINTATUOTOT	7 573 886	7 498 000	7 733 000	3,13%
Myyntituotot	7 557 406	7 495 000	7 730 000	
Tuet ja avustukset	6 537			
Muut toimintatuotot	9 943	3 000	3 000	0,00%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	87 013	54 000	54 000	0,00%
TOIMINTAKULUT	-4 241 802	-4 711 533	-5 079 095	7,80%
Henkilöstökulut	-1 099 518	-1 142 368	-1 199 471	5,00%
Palvelujen ostot	-1 689 832	-2 009 541	-2 250 000	11,97%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 298 763	-1 383 500	-1 446 000	4,52%
Muut toimintakulut	-153 688	-176 124	-183 624	4,26%
TOIMINTAKATE	3 419 097	2 840 467	2 707 905	-4,67%

Käyttösuunnitelmat tulosyksiköt 2023

Valitut tositesarjat: 10000

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
Tilin nimi				
Vesilaitos				
TOIMINTATUOTOT	3 553 080	3 438 000	3 603 000	4,80%
Myyntituotot	3 536 600	3 435 000	3 600 000	4,80%
Tuet ja avustukset	6 537			
Muut toimintatuotot	9 943	3 000	3 000	0,00%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	43 507	54 000	54 000	0,00%
TOIMINTAKULUT	-2 124 834	-2 421 341	-2 379 047	-1,73%
Henkilöstökulut	-592 184	-623 726	-625 427	0,27%
Palvelujen ostot	-283 929	-457 716	-468 221	2,36%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 131 307	-1 207 000	-1 151 500	-4,60%
Muut toimintakulut	-117 415	-132 899	-133 899	0,75%
TOIMINTAKATE	1 471 752	1 070 659	1 277 953	19,33%
Viemärlaitos				
TOIMINTATUOTOT	3 999 086	4 050 000	4 110 000	1,48%
Myyntituotot	3 999 086	4 050 000	4 110 000	1,48%
Muut toimintatuotot	0			
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	43 507			
TOIMINTAKULUT	-2 108 622	-2 278 192	-2 684 047	17,81%
Henkilöstökulut	-507 335	-518 642	-574 044	10,68%
Palvelujen ostot	-1 398 300	-1 541 825	-1 771 778	14,91%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-167 330	-174 500	-288 500	65,33%
Muut toimintakulut	-35 657	-43 225	-49 725	15,04%
TOIMINTAKATE	1 933 970	1 771 808	1 425 953	-19,52%
Hulevesi				
TOIMINTATUOTOT	21 720	10 000	20 000	100,00%
Myyntituotot	21 720	10 000	20 000	100,00%
TOIMINTAKULUT	-8 345	-12 000	-16 000	33,33%
Palvelujen ostot	-7 603	-10 000	-10 000	0,00%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-126	-2 000	-6 000	200,00%
Muut toimintakulut	-616			
TOIMINTAKATE	13 375	-2 000	4 000	-300,00%